Cengiz Dağcı

REGİNA

(Hatıra Defteri'nden)

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 472
EDEBÎ ESERLER: 225

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-975-437-344-8

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2000

4. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Göztepe mah. Kazım Karabekir cad. Nu: 32
Mahmutbey-Bağcılar-İSTANBUL
Tel: (0212) 446 38 88 Pbx • Faks: (0212) 446 38 90
Sertifika Numarası: 44011

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İstanbul- 2020

Cengiz Dağcı; 9 Mart 1919 tarihinde Kırım'ın Yalta şehrinin Gurzuf köyünde doğar. Çocukluğu kıtlık, yoksulluk, Rus emperyalizminin zulmü ve büyük baskılar altında geçer. İlkokulu köyünde, ortaokulu Akmescit'te bitirir. Kırım Pedagoji Enstitüsü ikinci sınıfında iken İkinci Dünya Savaşı çıkar. 1941'de Ukrayna cephesinde Almanlara esir düşer. Almanların yenilmesi üzerine esir kampından kurtularak müttefik devletler safına sığınır. 1946'da Londra'ya yerleşir. İngiltere'deki hayatı da hiç kolay olmaz; bir taraftan yazarken en vasıfsız ve ağır işlerde çalışmak zorunda kalır.

"Türkçe bana anamın konuştuğu dil" diyerek yazı dili olarak Türkçeyi kabul eder. Türkiye Türkçesindeki ilk kitabı 1956 yılında Varlık Yayınları tarafından yayınlanan Korkunç Yıllar'dır. Yaşar Nabi ile mektuplaşarak tanışan Dağcı, eserlerini de posta yolu ile gönderir. Soğuk savaş şartlarının siyasi etkilerinin hissedilmesi, Sovyetler Birliği'nin sol entelijansiya ile kurduğu ilişkiler ve fikir hayatımızdaki çatlamalar yazarı yalnızlaştırmak üzereyken, Ötüken Neşriyat ile tanışır. Ötüken Neşriyat vasıtasıyla yirmiden fazla kitabı Türk okuyucusuyla buluşturur.

Dağcı Türk edebiyatının büyük yazarları arasındadır. Romanlarında Kırım Türklerinin yaşadığı acıları hüzünlü ama berrak bir üslupla aksettirir. Kitapları yıllarca elden ele dolaşır. Kırımla olan ilgisini hiçbir zaman koparmaz ve Kırım Türklerinin vatanlarına dönüşlerini anlatmayı ihmal etmez. Hatıralarında "Ben yalnızca Kırım'ın yazarı değilim ama Kırım'ın faciasını bütün gerçeği ve içtenliğiyle yalnız ben yazabilirdim" der. Hayatının son yıllarında içerisinde bulunduğu muhitteki karakterleri ele alan hikâyeler de yazar.

En büyük destekçisi savaş sırasında Polonya'da tanıştığı ve 1998 yılında kaybettiği kıymetli eşi Regina Hanım olur. Aralarında Yazarlar Birliği'nin ve İlesam'ın yılın yazarı, Türk Ocakları'nın üstün hizmet ödülü de olmak üzere sayısız ödül alır. En son 21.03.2011 tarihinde Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü tarafından düzenlenen "Türk Dünyasında Zirve Şahsiyetler: Cengiz Dağcı" sempozyumuyla yazarlık macerası ele alınan Cengiz Dağcı, 22 Eylül 2011 tarihinde Londra'nın

Soutfields bölgesindeki evinde saat 12:30 sıralarında vefat etti. Dağcı'nın vefatı üzerine Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun Ukrayna Devleti nezdinde yaptığı görüşmelerle 70 yıldır ayrı kaldığı Kırım topraklarına gömülmesi için izin alındı. Dağcı'nın cenazesi 1 Ekim 2011 Pazar günü, Akmescid'e 100 kilometre uzaklıktaki Yalta bölgesine bağlı Kızıltaş köyünde defnedildi.

Cengiz Dağcı'nın Eserleri;

Romanları; Onlar Da İnsandı, Korkunç Yıllar, Yurdunu Kaybeden Adam, İhtiyar Savaşçı, Benim Gibi Biri, Üşüyen Sokak, Ölüm ve Korku Günleri, Biz Beraber Geçtik Bu Yolu, Dönüş, Yoldaşlar, O Topraklar Bizimdi, Badem Dalına Asılı Bebekler, Anneme Mektuplar, Regina

Tarihi Romanı; Genç Temuçin

Hikâyeleri; Bay Markus'un Köpeği, Bay John Marple'in Son Yolculuğu, Oy, Markus, Oy!, Rüyalarda: Ana ve Küçük Alimcan

Denemeleri; Yansılar 1, Yansılar 2, Yansılar 3, Yansılar 4, Ben ve İçimdeki Ben (Yansılar'dan Kalanlar)

Hatıratı; Hatıralarda Cengiz Dağcı

20 Ocak

Bugün de mezarının başı ucundayım.

Sabahın erken saatlerinde uyandım; uyanır uyanmaz yastığına sarıldım, sonra da yatağımızın yanındaki telefon kürsüsünün üstünde duran gümüş çerçeveli fotoğrafını kaldırıp öptüm, ve, fotoğrafı gözlerimin önünde tutarak, "Sen benimlesin," dedim.

Evet, "Benimlesin," dedim.

Aşkımızın ve derin dostluğumuzun gücü, bir de yalnızlığımın buruk acısıyla söyledim bunu.

Hatırlatmama gerek yok, biliyorsun, yalnızlığım yeni değil; yıllar öncesi ayrılık taşlarıyla inşa ettim yalnızlığımın kalesini. Yalnız aradabir, ve korka korka, kalemden çıkıp yurt hasreti imajlarının gölgesinde dolanıyordum.

Beni o imajların gölgesinde buldun.

Nasıl oldu bilmiyorum, duvarları kırıp kaleme girdin, ve o günden sonra benim hayatımda her şey değişti.

Beni bulduğun gün ben yalnızca bir tek ben'dim ve hayatta o güne kadar bildiklerimden çok bir şey bilmiyor, gördüklerimden çok bir şey görmüyordum; sense, senden fazla bir sen'din ve senin yanında ben de senin gördüklerini görmeye başladım.

Yıllar geçti aradan.

Şimdi elimle mezarının toprağını okşuyor, ve, "Sen benimlesin," diyorum kendi kendime.

Benim Regina'm!

"Benimlesin" kelimesi hiç solmayacak, hiç pörsümeyecek, hiç sönmeyecek benim dudaklarımda.

Bir saat geçti mezarlığa gireli.

Hava soğuk.

Gökyüzü taze toprağının renginde.

Şu anda benim hislerim de kara.

"Sen benimlesin," diye tekrarlıyorum boyuna içimden kendi kendime.

Oysa içim boş.

Yarınımı düşünemiyorum.

Bugünümü düşünemiyorum.

Buradan nereye?

Biliyorum, burası henüz yolun sonu değil benim için. İyice görüyorum, bir çağrım uzağında demir parmaklıklı ve çifte kanatlı kapı ardına kadar açık. Çıkabilirim.

Çıkıp da nereye gideceğim?

Nereye gitmemin gerektiğini, bana kim olduğumu hatırlatacak olan birini görürüm diye çevreme bakınıyorum. Benden başka kimse yok mezarlıkta. Ve çıt çıkmıyor. Çıkmaz elbet, mezarlık burası; yalnız mezarlığın üzerinden uçup Thames nehrine uzaklaşan kar akı martılar.

Kar akı martılar bilmem neden bir zamanlardaki beyaz düşlerimi hatırlatıyorlar bana.

Unutmadın değil mi, *Biz Beraber Geçtik Bu Yolu* ismini vermiştim son romanıma.

İsmi benim ağzımdan duyunca yüzün gülmüştü. Gözlerinin içinde sevinçle hüzün karışımı ışıklar belirmişti.

Beğenmiştin ismi; hafiften romanın ismini tekrarlamıştın soluğun altından: Biz Beraber Geçtik Bu Yolu.

"Bundan daha güzel bir isim bulamazdın romana," demiştin bana. Gözlerinde yaşlar vardı. Geçmiş olduğumuz yolu görüyordu herhalde gözlerin.

Biliyorum, o yolun dışında başka imajlara da tanık oldum seninle. Ama yolun sonunda sensiz kalacağımı hiç düşünmedim.

Beyaz martılar Richmond tepelerinin gerisinde gözden kayboluyorlar.

Mezarlık hâlâ sessiz, ve gölgesiz.

Görünürde kimse yok.

Bir kuş bile uçmuyor mezarlıkta. Yalnız ben... ve sen.

Ah ne kadar yakınsın bana! Yine de elini tutamıyor, yüzünü okşayamıyor, beni seven, beni tanıyan ve anlayan gözlerinin içine bakamıyorum; yalnız elimle mezarının soğuk toprağını okşuyor ve sımsıcak ruhunu bağrıma bastırıp, "Benim Regina'm, sen benimlesin," diye tekrarlıyorum içimden.

Gerçek dışı elbet.

Yattığın yerden beni gördüğünü düşünüyorum.

Senden başka hiç kimse görmedi beni.

Hiçbir kimse tanımadı beni.

Yalnız sen...

Kuzey denizlerinin mavisinden mavi gözlerinle zifiri karanlıkları delip gördün beni.

Şimdi de görüyorsun beni. Hüznümü, gözyaşlarımı...

Sesini de duyuyorum, Regina.

'Geçtiğimiz yolun sonuna ulaştığıma mı üzülüyorsun?'

'Evet.'

'Hayat dediğin yolculuktan başka bir şey değildir.'

'Farkındayım.'

'İyi. Değişmeyen de bir şey yok dünyada. Hatırlıyorsun, ben sarışındım. Senin yanında ağardı saçlarım. Saçlarımın akında saklı mutluluğum. Gün batar, ortalık kararır,

aydınlık günlerden yadigâr kalır; yalnız umutlar ocağı sönmez. Günün birinde gelirsin bana. Sensiz dünyam karanlık deme, sen senin karanlığında buldun korkunç yılların aydınlığını.'

Benim Regina'm!
Ruhumu okşayan sesin ve bedenimi okşayan elin gibi.
Uzun yıllar elin ve canınla besledin beni...
Sesin tatlı müzik oldu.
Bakışların ışık oldu.
Cenazen de tıpkı *Biz Geçtik Bu Yolu* Ramila'sının cenazesi gibi oldu.

Evimizin önünde durdu cenaze arabası. Komşumuz Ken ve eşi Doris çiçek demeti koydular tabutunun üzerine. Sonra torunumuz, onun ardından kızımız ve damadımız çiçek demetlerini koydular, ve ben, romanın İzmail Tavlı'sı gibi, gerçek dünyadan kopmuş, cenaze arabasında çiçekler altında kalmış tabutuna bakıyor ve gerçek dünya gerçek dışı geliyordu bana.

Seni taşıyan cenaze arabasını takibeden arabaya doluştuk: kızımız, torunumuz, büyük torunumuz, damadımız, ve ben -ben kimseyi görmüyor, senin ardından senin gittiğin âleme gidiyordum.
Kalemin duvarları çökmüştü.
Müdafaasızdım.
Müdafaasız ben senin bildiğin ben değildim.
Yanımda oturan torunumuz bunun farkındaydı sanırım, sıkı sıkı sarılıyordu koluma.

Araba Pyney Vale mezarlığına girdiği zaman gerçekten senin dünyana girdiğimi hisseder gibi oldum.
Dört cenazeci sandukanı omuzları üstünde mezarlığın kuytuluğundaki küçük kilisenin içerisine taşıdılar.

Uzun yıllar canın ve bedeninle beni sevmiş sen şimdi kilisenin mihrabı önünde ve bensiz yatıyordun sandukanın içerisinde.

Rahipsiz geçti uğurlama merasimi.

Biliyorsun, sen Katolik ailesinden, ben Müslüman ailesindendim. Din ve inanç ikimiz arasında hiçbir zaman sorun olmadı. Belki bu yüzden dinsel törenin yerine *insancıl* uğurlamayı yeğledim.

Benim tarafımdan yazılmış kısa notu cenaze bürosunca davet edilmiş Galer *humanist* derneğinden bay Thomas mihraptan okuyarak 53 yıl sade bir hayat yaşadığımızı, hayatımız bütün güzelliğini sadeliğinde bulduğunu kilisedeki kızıma, torunuma, büyük torunuma, ve damadıma hatırlattı; ardından kilisenin orgunda çok sevdiğin Çaykovski'nin *Pathetique*'si çalındı.

Ben ağladım; benimle beraber senin de ağladığını görür gibi oldum.

Neden sonra, yine omuzlar üzerinde, sandukan kiliseden çıkarılıp, cenaze arabasına yerleştirildi ve araba yavaş yavaş taze kazılmış mezarına doğru yol almaya başladı.

Mezarın, mezarlığın Asda giriş yerinin yakınında.

Mezar yerini ben seçtim: 159 numaralı mezarın gömüt yerinin yeni kesiminde. Yalnızlığını seviyordun. Hatırlıyorsun değil mi? Yaz ayları bahçemizin ucundaki *camelia*'nın gölgesinde gergefinle oturur, ya da kitap okurdun saatlerce; kış akşamları, "Cengiz, sen bu akşam Polonya kulübüne git, satranç oyna, ben yalnız kalmak istiyorum." derdin.

Mezarlığın bu kesiminde yalnızca iki komşun var; onların mezarları da taze, yazısız ve baştaşsız, kim olduklarını bilmiyorum; mezarların çevrelenip baştaşların dikilmesi için toprağın sarkıp oturmasını beklememiz gerekecekmiş -bir yıl diyor cenaze bürosunun memuru.

Cenazeciler sandukanı arabadan kaldırıp ebediyen yatacağın yere götürüyorlar.

Onların ardından gidip açık mezarının kenarında duruyorum.

Regina! Bütün bu uzun yıllar sen benim Regina'm olduğundan kuşkulanmadım; kuşkulanmadım ya, mezarcılar seni mezarının dibine indirdikleri anda bir kere daha ve bu sefer bütününle benim Regina'm olduğuna inandım.

Hava bozmaya başlamıştı.

Doğu rüzgârı karla karışık yağmur getirdi.

Sen mezarındaydın.

Ben mezarının kıyısında durmuş, mezarın dibinde yatan sana bakıyor, ve senin benden kopmadığına inandırmaya çalışıyordum kendimi.

Yanımda mezarcılar ve az uzağımda torunum ve kızım benim mezarından çekilmemi bekliyorlardı.

Ne zamana kadar durdum açık mezarının kenarında bilmiyorum, arkadan torunum gelip koluma girdi.

Bir avuç toprak alıp tabutunun üstüne attım.

Elveda benim Regina'm!

Benim ruhumu da alıp gidiyordun kendinle.

Sana mı, kendi kendime mi, bilmiyorum, 'Üzülme,' diyordum içimden; 'Üzülme, mezarın ortak mezar; bekle beni, çok geçmez, geleceğim sana,' diyordum.

Torunum kolumda, mezarından uzaklaştım.

Bugün sensiz yaşadığım yedinci gün.

Bütün bir hafta evimizin içerisinde kapalı kaldım.

Nereye baksam, neyi tutsam seni görüyorum.

Fotoğraf albümünden en güzel fotoğraflarını seçip şömine desteğinin üzerine diziştirdim. Duvarlarda William Morris deseninde işlemeli kilimleri, kanaviçeli bezlerle

kaplı sediri ve yastıkları okşuyorum elimle, ve, 'Benim Regina'mın elleri dokudu bunları,' diyorum.

Sana kavuşana kadar ölümünü kabul etmeyecek, 'Sen ölmedin, sen uyuyorsun,' diyeceğim kendi kendime. Aynı zamanda sensiz ana yurtlarından topyekûn sürgün edilmiş Kırımlılar gibi, sürgün edildiğimi hissediyorum. Ne ki, bu kez Kırım'dan değil, hayattan sürgün edildiğimi hissediyorum. Onlar elli yıl boyunca sürgün yerinde gün günü yeniden yurtlarına dönme umuduyla yaşadılar; benimse, sensiz gerçek hayata dönme umudum yok; yalnız sürgünlüğüm evimizin içerisinde geçecek diye teselli ediyorum kendimi.

Yine de sana kavuşacağım güne kadar hayatta beni ayakta tutan bir şeyin eksik olacağının farkındayım.

Ne mi?

Sen, Regina.

Aklın kadar bedenin de güzeldi senin.

Unutmadım.

"Cengiz, ben hiç ihtiyarlamayacağım," demiştin bana yıllar evvelsi.

Sözünde durdun, ve ömrünün sonuna kadar ihtiyarlamadın.

Son gecende bile hastahanenin yoğun bakım hücresinde yatakta yatarken, elimi alıp göğsün üstüne bastırdın, ve zayıflayan yüreğinin son çarpışlarında bulduğun güçle, bana yıllar yılı merhem olan kelimeleri tekrarladın:

"Cengiz, ben hiç ihtiyarlamayacağım."

Ve ihtiyarlamadın, Regina.

Gencecik gül yüzünde açılmış en güzel güllerin yansımalarıyla kapattın gözlerini hayata kollarımın arasında.

Cenazenden sonra evimize döndük.

Torunumuz Annabelle çay demledi.

Torunumuz sana, kızımız Arzu biraz bana benziyor sanırım.

Sessizce oturduk.

Sessizce içtik çaylarımızı.

Sensizdim ama büsbütün yalnız değildim o akşam.

Hatırlıyorsun, onyedi yaşındaydı kızımız, kaybolup gitmişti evimizden. Günlerce, ve gece yarılarına kadar, barlarda, diskoteklerde, kahvehanelerde aramıştım; arayıp taramadığım bir yer kalmamıştı Londra'nın sokaklarında. Sonunda polisin yardımıyla, Luton yakınlarında bir yerde bulmuştum kendisini oğlan arkadaşıyla.

Çocuk sevgisi bende sağlığıma zararlı olacak kadar güçlüydü o yıllarda. Sen daha bir anlayışlıydın ve duruma pratik açıdan bakabiliyordun.

"Cengiz, anlamanı isterim; çocuk sahibi olmak çok güzel bir şey, ama yalnız kendi yurdunda. Yabancı bir yurtta doğup büyüyen çocuk da yabancı olur babaya" demiştin.

Yıllar geçti aradan.

Bu yılın sonlarına doğru Arzu 53 yaşını dolduracak. Biliyorsun, çocukluğundan beri Arzu *baba* diye hiç seslenmedi bana; her zaman *Cengiz* diye seslenir.

Yalnız o akşam kapıda benimle vedalaşırken, "Baba, evin içerisinde yalnız başına kalmanı istemiyorum; istersen bizimle gel," dedi.

Güldüm.

"Kim? Ben mi? Ben yalnız değilim, annenin ruhu benimle" dedim.

Her zaman, her zaman benimlesin benim Regina'm.

Yarım yüzyıl evvelsi melekler toplanıp kendi aralarında seni seçtiler, ve melekler, 'Sen Cengiz Dağcı'nın meleğisin,' diye seni gökten bana gönderdiler.

Özellikle o akşam Arzu'nun bana *baba* diye seslenişi içimdeki gerçek yalnızlığımı eritip yerine güzel bir yalnızlığı getirdi.

Yine o akşam ilk kez masamın başına geçip oturdum.

Yazmadım.

Ama, tıpkı sen gergefinle masamın yanındaki koltukta oturuyormuşsun gibi, ben de masamın başına geçip oturdum; otururken yaşamış olduğumuz hayata yeniden bakmak, hayatımızı yeniden görmek ve değerlendirmek istedim.

Bakıyor ve görüyordum.

Ne ki, geçmiş yılları Camus'un *Veba*'sındaki Tarrou gibi, tersine çevrilmiş teleskoptan bakıp görüyordum. En büyük facialar, savaşlar, sürgünler, tarumâr kalmış yurtlar küçüktü gözlerimde. Önemli olan sendin. Yalnız senin ruhun, aklın, ve yanımda senin bedeninle, geçebildim ben *O Yolu*. Sensiz, binlerce yoldaşlarım gibi, ben de o yolun kenarında kalacak, zamanın izsiz ve isimsiz yolcusu gibi silinip gidecektim.

Bugün de çiçek getirdim.

İki demet.

Beyaz ve kırmızı krizantem çiçekleri.

Çiçekleri üç kavanozun içerisine doluşturup mezarının üzerine yerleştirdim. Mezarının kara toprağı üzerindeki çiçekleri (Mecnun'un gözyaşları mı desem) neye benzeteceğimi bilmiyorum.

Uyu, benim Regina'm.

Gitmem gerekiyor.

Başka bir yere değil, evimize. Çite tünemiş ardıç bakıyor şu anda evin bahçeye açılan kapısına. Seni bekliyor ardıç.

Kışın bahçeye çıkıp ekmek ufaklarını bırakırdın *came-*

lia'nın dalları dibine. Tanıyordu seni ardıç. Seni benim gördüğüm gibi mi görüyordu, bilmiyorum, ama tanıyordu.

Şimdi ben *sen* oldum onun gözlerinde.

Yıllar ikimizi birbirimize bağlamayla kalmadı, biribirimize benzetti de. Sana benzemek aşkın en güzeline sahip olmak demektir; aşksa sukûnet, ruhsal barış ve mutluluktur; hattâ ölümsüzlüğe inanmak demektir.

Hiçbir şey değişmeyecek bizim evimizde.

Her gün seni göreceğim evimizin içerisinde, ve yazayım yazmayayım, elimde kalem, geçip masamın başına oturacak, seni de, kitapla veya gergefinle, masamın yanındaki koltukta göreceğim. Yalnız senin yanında masum bir yaratık olduğuma ve yaşamayı hakettiğime inandım.

Biliyorsun, uzun yıllar körlere yardımcı olmak istedim.

Seni bulduğum gün sen, "Önce kendini gör; kendini görmeyen bir insan başka körlere yardım edemez," dedin bana.

Evet, hiçbir şey değişmeyecek bizim evimizde.

Her bahar *camelia*'nın dibinde ektiğin kardelenler fışkıracak topraktan, *camelia* çiçek açacak, ve eskiden senin elinden nasiplenmiş ardıç, sensizliğinden habersiz, *camelia*'nın dibine attığın ekmek ufaklarını yemlenip evin bacasında ötecek.

Görüyorsun, uyanık zekâlı olacağım yerde, hâlâ aşırı duygulu ve hayalperest Cengiz'im; beni göreceksin diye gözlüklerini bile şömine desteğinin üzerindeki fotoğraflarının yanına koydum.

Özür dilerim, başka bir şey vardı aklımda, unuttum.

Ha! evet, yarın...

Yarın tekrar geleceğim sana.

Öbürsü gün de.

Yine çiçekle geleceğim.

Her gün gelirsem sensiz yaşamaya alışır, kimbilir, yaşamı severim belki de.

27 Ocak

Yalnız yaşamaya alıştırıyorum kendimi.

Oysa zihnim hep seninle meşgul.

Sokaklarda yürürken kaldırıma bakıyor ve her baktığımda senin ayak izlerini görüyorum.

İhtiyarlığımda daha bir müteşekkirim sana *mon cher* Regina.

Sen daha hayattaydın, değişmeye başlamıştı bizim Southfield.

Bugün de sokaklar kalabalık, trafik yoğun. Yalnız ben görmüyorum kalabalığı, gürültüyü duymuyorum. Kaldırımda kalmış izlerine bakarken derin bir sessizlik çöküyor üstüme. Seninle gibiyim; senin benim kolumda, yavaş yavaş Heythorp sokağının ucundaki Booth eczahanesine gittiğimizi hisseder gibi oluyorum. Ne ki, sokağın ucuna ulaşınca kaybediyorum seni. Sen yoksun yanımda.

Yoksun.

Sensiz ne işim var sokakta?

Ağır bir yürekle dönüp evimize gitmem gerekecek.

Gitmiyorum.

Sen hayattayken yalnızlığın gerçek anlamını bilmeyen ben, şimdi *yalnızlığın* ne olduğunu öğrenmenin gerekliliğini düşünüyorum. Öğrenebilecek miyim?

Uzun yıllar sen benim koruyucum oldun.

Melekler kendi aralarında seni seçip bana gönderdiklerini sen kendin de pekâlâ biliyordun. Ben yalnız seninle ve senin yanında bütün bir *ben* olabildim. Sen hayattayken de sensiz kaldığım anlarda bir yerim eksik olurdu; her zaman

yanımda görmek isterdim seni... Sensiz kaldığım anlarda incinirdim, sıkıntılı olurdum. Daha da fazla, kentin kalabalık sokaklarında kendimi kaybedeceğim gibi korkunç bir ıstırap duygusuna kapılırdım.

Şimdi de ıstıraplı geçiyorum sokağı.

Ancak ıstırabım korkunç değil.

Farkındayım, korkayım korkmayayım, yalnız başıma geçilecek yol, aşılacak mesafeler var daha benim hayatımda.

Anacaddeye ulaşıyorum.

Karşı yakada eczane.

Kaldırımın kenarında durup eczanenin otomatik kapısına bakıyorum. İçeriden biri sokağa çıkacak galiba, kendiliğinden açılıyor kapı.

Kendiliğinden açılan kapı beni içeriye davet ediyor âdeta.

'Regina'nın ilâçları,' diyorum içimden.

Kaç kez açıldı kapı benim için, kaç kez kapandı arkamdan?

Şimdi de...

Yok, benim için açılmadı kapı.

Regina yok ki ilâca ihtiyacı olsun.

Ben her zaman öyle oldum. Senin yanında da öyleydim. Temel gerçeği her zaman benden önce bilenlerden öğrendim. Yine de, Hristiyanların *Kuşkucu Tomas*'ı gibi, 'Gerçekten yok mu?' diyorum içimden kendi kendime ve korku canlanıyor içimde.

Evet, korkuyorum.

Çocukluk ve gençlik yıllarımda Tanrı sevgisinden yoksun edilmiş ben nasıl korkmayayım? Tanrı himayesine sığınamam artık; yalnız bende değil, zaman geçtikçe buranın insanlarında da sönüyor Tanrı sevgisi. Korkumun üstesinden gelecek bir tek kişi varsa, o kişi ben kendimim.

Unutmadım, nerdeyse yarım yüzyıl evvelsi kendimi Sadık Turan'ın şahsında buldum.

Sadık Turan da korkuyordu; sürgünden, polisten, delirmekten, ölümden korkuyordu. Onun korkusunu *Korkunç Yıllar* romanımla yenebildim. 'İyi ama sen genç bir adamdın Sadık Turan'ın korkusunun üstesinden geldiğin yıllarda deme! Regina gibi ol; ben ihtiyarlamadım ve hiç ihtiyarlamayacağım, de kendi kendine,' diyorum içimden.

Az uzağımda Southfield istasyonu.

Karşı yakaya geçeceğim.

Trafik daha bir yoğun bugün.

Yalnızlık korkusundan silkinirsem bile, sokaktan hızla geçen arabanın altına kalıp çiğneneceğimden korkuyorum. Kaldırımın ucunda ve değneğime dayalı, sürücülerden birinin bana yol vermesini bekliyorum; can peşinden koşuyorlar gibi geçip gidiyor arabalar.

Arkadan gelip biri koluma giriyor.

Başımı çevirip yüzünü arıyorum.

Benden çok genç olmayan bir kadın. Baş işaretiyle hızla geçen arabaları gösteriyor:

"Modern hayatta bizler bunlara engel teşkil etmekten başka hiçbir şeye yaramıyoruz," diyor kadın.

Gülüyorum, ve kadın kolumda, karşı yakaya geçip istasyona giriyorum.

Tren henüz istasyondan ayrılmış olacak ki, platform kimsesiz; yalnızca ben, yolunu bilmiyen yolcu.

Platform göstergesi trenin Upminister treni olduğunu işaret ediyor.

Sensiz nereye gidiyorum?

Seni bulduğum gün yüreğinin içinde taşıdığın sevgi derin uykudaydı.

Senin bunu bilip bilmediğini bilmiyorum, ama ben biliyorum yüreğinin içinde uyuyan sevgiyi ben kendim için uyandırdım ve gözlerini hayata kapatana dek o sevginin *sahibi* ben oldum.

Hayata gözlerini yumduğun gece sabah saatlerine kadar senin yanında oturdum. Zaman zaman hemşire çay getiriyor ve eve dönmeye karar verdiğim zaman benim için taksiyi çağıracağını açıklıyordu. Ancak cesedin hastahanenin morguna kaldırıldıktan sonra çıktım hastahaneden.

Akşam oldu.

Sonra gece oldu.

Gözlerimi kırpmadan ve düşünmeksizin oturdum koltukta, kendimi uyutmaya çalıştım.

Yüze kadar saydım.

Bine kadar, on bine kadar saydım.

Uyku tutmadı gözlerimi.

Gençliğinde kiliseye giderdin; hayatın dışında başka bir hayatın varlığına inanıyordun. Şimdi başka bir âlemdeydin.

Ama bensiz.

Bensiz olacağını düşünmüş müydün hiç?

Ansızın tren çıkıp geliyor.

Benden başka kimse yok platformda.

Başını uzatıp trenin sürücüsü bakıyor bana birinci vagonun penceresinden; vagona girip girmeyeceğimi bilmek istiyor galiba adam, bakışları dosdoğru bana yönelik.

Düğmeye basıyorum.

Vagonun kapısı açılıyor, ve ben içeriye giriyorum.

Vagon da boş.

Her yer boş.

Bütün dünya boş.

Boş dünya içinde yalnızca ben, ve beni biryerlere götürecek trenini sürücüsü.

Tren hareket ediyor.

Hatırlıyorsundur, gençliğimde hayatı ciddiye alıyordum. Çirkin veya güzel, iyi veya kötü, insanları oldukları gibi görmeye ve anlamaya çalışıyordum. Oysa hayat durmadan değişiyordu. Onları anlayabilmem için kendim de değişmem gerekiyordu. Değişemiyordum.

Yansılar'ın bir cildinde (yine trende) Putney Bridge köprüsü üstünden geçerken, Thames nehirinin med vakti kabarmış sularında yansıyan bizim denizimizi ve yamaçları Soğuksu kıyılarına sarkan Tübya bayırı üstündeki Sarı Çömez'in tarlasını görüyordum.

Çapraşık hiçbir şey yoktu benim için: deniz, tepe, ağaç, su, gökyüzü, bir tutam bulut, güneş ışığı, Sarı Çömez'in tarlası, ve tarlada çalışan Sarı Çömez.

Buydu hayat.

Ve güzeldi hayat.

Hiçbir şey değişmiyecekti hayatta.

Değişmesine gerek yoktu.

Herkes Sarı Çömez gibi.. doğacak, annesinin südünü emecek, büyüyecek, evlenecek, çoluk çocuk sahibi olacak, ihtiyarlayacak, ve ölecekti.

Öyle düşünüyordum o gün, ve, bana öyle geliyor ki, bundan daha sade, sade olduğu kadar da bundan daha güzel bir düşünce olamazdı.

Başımı kaldırıyorum.

Kitapların reklamlarını mahsus benim için asmışlar sanki vagonun penceresi üzerine: sağlıklı fikirler: Einstein, Marks, Jung, Freud-*modernism, postmodernism, feminism, postfeminism*...

Yok, ben değişmedim.

Değişmiyeceğim de.

Yalnız zaman zaman dış etkenlerin ağırlığı altında bükülüyor ve beni rahatsız edenlere karşı isyancı duygularımla çirkinleşip kendimi tanımaz oluyorum.

Bugün de her şey silinip gidiyor hafızamdan.

Nerde olduğumu, nereye gittiğimi, niçin gittiğimi bilmiyorum. Boşluğun içindeyim. Tutunabileceğim bir yer yok. Kendimi boşluğun içinde nasıl ve ne zaman bulduğumu hatırlamıyorum. Yalnız (boşluğun içindeyken de) kim olduğumu unutamıyorum.

'Ben Cengiz'inim', diyorum içimden; 'Sen Kızıltaşlı Emir Hüseyin Dağcı'nın oğlu Cengiz'sin,' diyorum.

Kim olmanın bilinci kurtuluş değil; iç rahatlılığı da değil; inançsız ve koruyucusuz, yalnızlığımın ağırlığını daha büyük bir acıyla hissediyorum içimde.

Aynı zamanda kim olduğumu ve buraya nerden ve nasıl çıkıp geldiğimin bilinci, günü sensiz geçirmeme yardımcı oluyor.

Nereye gidiyorum?

Hatırlıyorsun, günlerce evin içerisinde kapalı kaldığımda, "Cengiz, bu akşam evden çık," derdin bana. "Nereye?" diye sorduğumda, "Nereye olursa olsun, hiç olmazsa evin dışında benim yüzümden başka bir insanın yüzünü görürsün," derdin bana.

Benim Regina'm!

Uzun yılların sonunda ölüm ve ayrılık.

Son bir ay içinde yaşımın üstüne başka yıllar yüklenmiş gibi. Senin dediğin gibi, 'Ben ihtiyarlamayacağım,' diyemiyorum kendi kendime. Âniden ihtiyarladım. Yüreğim zayıf, bedenim zayıf. Büyük bir güçlükle çıkabiliyorum Southfield istasyonunun merdivenini. Yalnız karamsarlığa kapıldığım zaman, çok geçmez, Regina'ya kavuşacağım diye teselli ediyorum kendimi.

Çalışkanlığımı biliyorsun. Bendeki enerjiye sen de şaşıyordun sık sık. Çalışmak, durmadan çalışmak, hayatımın orta direği oldu.

Yok, yalnızca masamın başında değil.

Unutmadın değil mi?

Yıl 1988.

Sabah saatlerinde temizliğe başlamıştım evin içerisinde.

Pencerelerin tozunu almış, yatmalığa yükselen merdiveni silip süpürmüş, ellerim ve dizlerimin üstünde, sabunlu suya batırıp sıktığım bezle mutfak zeminini yıkıyordum, bir mektup çıkıp geldi postadan.

Sen açmıştın zarfı.

Ben hâlâ ellerim ve dizlerimin üstünde, okumam için mektubu gözlerimin önünde tutmuştum.

Kısa mektup Türkiye Yazarlar Birliği tarafından *Anneme Mektuplar* adlı romanımla yılın romancısı seçildiğimi bildiriyordu.

"Mektubu masamın üstüne koy, işimi bitirince dikkatle okurum," demiştim sana. Sen gülerek, "Öyle ellerin ve dizlerin üstünde mutfak zeminini yıkarken, senin fotoğrafını çekip Türkiye Yazarlar Birliği'ne göndereceğim," demiştin.

Benim Regina'm.

Heyecanlı günler, mutlu günler yaşadım seninle.

Şimdi sensizim.

Neden?

Biliyorum, hayat dediğin yolculuktan başka bir şey değildir. Sen yolun sonuna ulaştın. Bense yoldayım daha. Ama yolun son kesimi karanlık.

Neden Regina?

Hayatı gereği gibi sevmediğimden mi?

Her zaman sevdim hayatı.

Şimdi de seviyorum.

Ancak senin yanında hayata sevgim başkaydı, şimdi

başka. Her şey: tren yolculuğu, akşamın alaca karanlığı, çiseleyen yağmur, kuşların cıvıltısı, sessizlik.. seninle her yer ve her şey güzeldi. Sensiz de güzel diyebilirim.

Gerçekten güzel mi?

Güzeldir, güzeldir, güzeldir diye defalarca tekrarlarsam, sonunda kendimi aldatır ve hayatın ve yaşamanın güzelliğine kendimi inandırır mıyım acaba?

Bir şeyden eminim; sensiz hayata başka bir gözle bakıyor, hayatı başka görüyorum.

Tren Sloan Squer'i geçti.

John Levis mağazasından nakış, dokuma bezi, iplik almak için burada trenden indiğimizi hatırladım ve gözlerim yaşardı. Sonra da sensizliğin yoğunlaştırdığı, ve gözyaşlarımın arasından, munis ve içten bir duyguyla, senin gülen yüzünü gördüm. Sen, gülen yüzün ve tatlı sesinle, bir zamanlarda gezindiğimiz yaşam bahçesine çağırıyordun beni.

Âniden yaşam bahçesinde buluyorum kendimi.

Ama sensizim.

Sen yoksun.

Bu son bir ay değil; yıllardır evimizin içerisinde tek başıma kapalı kaldığımı düşünüyorum. Evimizin içerisinde kapalı kaldığım sürece bahçe yabanîleşmiş. Yabanıl otlar fışkırmış topraktan; yabanıl bitkiler sarıp sarmalamış çiçek yataklarını, çiçekli çalıları. Yalnız senin yanında özgürdüm yaşam bahçesinde. Sensiz yitiriyor özgürlük anlamını. Otların altında saklı taşlara çarpıyor ayaklarım; sarmaşıklar dolanıyor ayaklarıma. Düşüyorum. Güç bela ayağa kalkıyorum. Ter içindeyim. Bahçe yaşam bahçesi değil gayrı. İkimiz kolkola gezindiğimizde güllerin kokuları sinerdi giysilerimize, yüzlerimize, ellerimize; şimdiyse bahçenin çiçekleri zehirli. Yürüyemiyorum. Kaçamıyorum. Bağırmak, seni imdada çağırmak istiyorum, sesim boğazımın içinde kırılıyor.

Başka yolcular giriyor vagona.

Onlar da sessiz.

Ama onların sessizlikleri benim sessizliğimden başka.

Sesi kendi boğazının içinde boğulan bir adamın yüzünü trendeki yolcular nasıl görüyorlar acaba?

Farkında olmadan tren Upminister'e ulaşıyor.

Yolcular çıkıyorlar bir bir vagondan. Yalnızca ben çıkmıyorum. Çıkıp da nereye gideceğim? Tanıdığım kimse yok Upministir'de.

Ama.

Kimbilir, bana bakıp gülen bir yüz görürüm belki Upminister sokaklarında.

Saçma bir düşünce değil mi?

Sarı Çömez'in tarlası esiyor aklıma.

Sarı Çömez'in tarlasının binlerce mil uzağındayım.

Binlerce gece, binlerce gün geçti Sarı Çömez'in tarlasından ayrılalı. Geçtiğim yollarda edindiğim bütün yaralarım ondu. Tuhaf değil mi? Bütün bu uzun yıllar, hattâ sana aşkım yanında, aklım Sarı Çömez'in tarlasıyla meşgul oldu; Sarı Çömez'in tarlasını unutamadım bir türlü. Bazan bana öyle geliyor ki, sana muhtaç olduğum kadar Sarı Çömez'in tarlasına da muhtacım, Regina.

Çıkmıyorum vagondan.

Biliyorum, beni Southfield'den buraya getirmiş tren geri Southfield'e dönecek.

Az yukarda işaret ettiğim gibi, ben yalnız senin yanında özgür oldum; senin yanındayken karşıma sed çeken olmadı. Seninle her yere girebiliyor, her yerden çıkabiliyordum.

Sensiz...

"Burası son," diyorum içimden.

Kalkmıyorum yerimden.

Çok geçmez trenin sürücüsü geçecek içerisinde otur-

duğum vagonun penceresi dibinden, ve, beni boş vagonda ve tek başıma oturduğumu gören sürücü, başını vagonun açık kapısı arasından içeriye uzatarak, 'Adam! Burası son istasyon! Yolun buradan öteye uzayacaksa, bu vagondan çıkıp başka bir treni alacaksın!' diye seslenecek, ve benden ses çıkmayınca sürücü içeriye girecek ve bacaklarımdan tutup yaka paça beni boş platformaya atacak.

Eskide korkardım.

Artık korkmuyorum.

Sürücü, 'Vagondan çık! Bu tren çıktığı yere geri dönecek!' derse, 'Ben de!' derim; 'Ben de, başka bir yere değil, yalnızca çıktığım yere geri dönmek istiyorum,' derim.

Ve aynı trenle geri, Soutfield'e dönüyorum.

Daha iki ay evvelsi, ben dışardayken, beni evimizde beklerdin. Geri dönmem geciktiği zaman evden çıkar, evin önündeki küçük bahçenin kapısında durarak, sokağa bakardın, ve beni sokakta görünce uzaktan el ederdin.

Senin yanında sığındığım bir kaleydi ev.

Şimdi sen yoksun.

Kale boş.

Arkadan kalenin kapısını kapatmayı unutmuşsun; kapı ardına kadar açık.

Hiçbir yerde göremiyorum seni.

Yalnız sesini duyuyorum.

'Nereye ve ne kadar uzağa gidersen git, bu kapı her zaman açık kalacak senin için. Sen her zaman geri döneceksin. Bu evde benim ruhum bekliyor seni,' diyorsun bana.

Seni değil, seni hiçbir zaman unutamam; kendimi unutup kentin sokaklarında kaybolmamam için, her zaman geri döneceğim.

Açık kapıdan giriyor ve arkamdan gelen boşluğu geri itercesine, bahçe kapısını kapatıyorum.